



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 216. Quænam sint motiva contra hæc peccata temeritatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

1187 §. 12. Si temerè judicem malum grave de homi-
ne, quem non nosco, nec dignoscam posthac, non
est mortale, quia talis ignotus non potest notabili-
ter ægre ferre meum judicium, uti homo larvatus,
quē nō possum noscere, notabiliter ægre non feret,
quamvis judicē esse malū, *Mol. Lugo n. 26. Nec refert,*
quòd graviter peccarem, si talem, quamvis ignotū,
graviter percuterē, *Nam percussio graviter afficit*
ipsū, prout est hic homo, qui tangitur, quāvis enim
nō noscam, tamē illi graviter malè facio: è contrà si
lædas famā ipsius, non lædis ipsum, prout est par-
ticularis hic homo, quia nō cognoscis eū ut talem,
sed lædis ipsum sub ratione comūni hominis, cum
quo stat, quòd adhuc bene sentias de ipso, prout est
particularis hic homo, v. g. de Titio larvâ induto
temerè judicas, quòd sit impudicus grassator, & ta-
men de eodem Titio scis, & interrogatus diceres
non esse talem, ergo Titius non potest de illo judi-
cio tuo temerario esse graviter invitus.

1188 §. 13. Tenendum est cum communi contra *Mol.*
D. 13. n. 1, quòd judiciū temerarium specie distin-
guatur à detractione, uti satis probat communis
sensus & praxis Fidelium, qui in Confessione se de
his seorsim accusant; & rationem dat *Lugo n. 33,*
quia per judicium temerarium non aufertur fama
radicalis sive notitia habitualis de bono alterius,
sed solūm fama formalis, id est, assensus talis noti-
tiæ, qui enim temerè judicat, sufficienter advertit
temeritatem, ergo non tollit radicem bonæ existi-
mationis, sed hanc per se ipsum recuperare potest:
è contrà per detractionem tollitur utraque fama
apud audientem, ita ut non redeat bona existima-
tio, nisi ab extrinseco meliùs informetur.

1189 Q. 216. *Quenam sint motiva contra hæc peccata te-
meritatis. Bl. Decem eorum suggerit & fusè explicat*

Lan-

Lancicius Opusc. 19. sunt autem hæc, 1. Vindicta Dei, quia temerarius involat in Jus Dei, cujus solus est nôsse & judicare de internis, nos verò arguimus & condemnamus, antequam id Deus fecerit. 2. Injuria in Christum, qui solus est constitutus Judex vivorum & mortuorum. 3. Exemplum Christi, qui licet Judex & omniscius, cautissimè processit; imò se excusavit, ne judicium ferret, ubi opus non erat. 4. Status rerum humanarum, quia nihil est, etiam sanctissimum, imò nec opera Dei sunt talia, quin possint in malam partem explicari, irrationabile autem est & iniquum sic detorquere. 5. Ignorantia nostra, quia (ut ait S. Aug. Lib. 3. Confes. c. 9.) *Multa facta, quæ hominibus improbanda videntur, testimonio tuo approbata sunt, & multa laudata ab hominibus, te teste damnantur, cum sæpe se aliter habet species facti, & aliter facientis animus atque articulus occulti temporis.* 6. Multiplex malitia hujus peccati, est enim contra Charitatem & Justitiam, procedit ex levitate animi, superbia, irreverentia erga Deum & homines. 7. Occulta & justa Dei dispositio, qui per defectus sæpe celat suorum Sanctorum virtutes, ad eos in humilitate continendos aut reipsa humiliandos. 8. Viri sancti studiosè quandoque faciunt talia exterius, quæ videantur reprehensibilia, eo fine, ut non habeantur sancti, sed ut contemnantur, iniquum autem est ideo velle eos censere improbos. 9. In nobis plura mala videre possumus & debemus. 10. Placet Deo, si omnia in bonam partem interpretemur, estque hoc opus plurimum virtutum.

Quid illi sit faciendum, qui scrupulosè vexatur judiciis temerariis, diximus Lib. 1. n. 552, quibus adde, quòd ejusmodi homines vix unquam habeant judicia, quamvis se habere putent, sed sunt
meræ

meræ apprehensiones violentæ & impressiones phantasiæ, ita fortes, ut videantur esse assensus, cum tamen nequidem sint suspensiones voluntariæ.

DUBIUM II.

Quid sit & quàm grave peccatum Detractio.

1190 **R** *Esp.* Detractio est alienæ famæ injusta violatio vel denigratio. Differt à Contumelia, quæ est injusta honoris diminutio, 1. Objecto; quia contumeliâ honor, detractio autem fama læditur, quæ est opinio, seu existimatio de alterius excellentia; honor autem est testificatio alienæ excellentiæ animo conceptæ. 2. Differt modo, quia contumelia instar rapinæ fit apertè, contra præsentem; detractio ut plurimum instar furti occultè, & contra absentem. Unde licet contumelia detractioe gravior sit, est tamen detractio peccatum mortale ex genere suo; etsi ex parvitate materiæ, aut indeliberatione, fieri possit veniale. Ratio, quia est gravius furto, quod est mortale, cum lædat Proximi famam, quæ est majus bonum, quàm opes.

Detractio alia est directæ & formalis, quæ fit ex intentione famam lædendi: alia indirectæ, & materialis tantum, quæ fit ex levitate & loquacitate aliqua. *Ex dictis resolves:*

I. Regulariter non est mortale, (etsi per accidens, ratione damni sequentis, tale esse possit) revelare naturales defectus animi, corporis, vel naturalium, quia tales non sunt morales; nec infamia apud prudentes reputatur, quod quis, v. g. fit stupidus, spurcius, luscus. *Bonac. Tom. 2. de Resistit. in particulari. D. 2. Q. 4. P. 2. N. 8.*

II. Plerumque etiam levis detractio habetur, si alium infames generalibus nominibus peccatorum mortalium, v. g. esse iracundum, superbum, &c.

(etsi